

комплексний розвиток учнів, формує професійну компетентність, творчий потенціал, критичне мислення та самостійність. Інтеграція педагогічних методик, міждисциплінарних практик і цифрових інструментів створює оптимальні умови для підготовки адаптивних, відповідальних та висококваліфікованих майбутніх педагогів мистецьких шкіл.

С. Гордєєв

ДО ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

S. Gordeyev

ON THE PROBLEM OF PRESERVING THE TRADITIONS OF THE STAGE ARTS OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Збереження та розвиток традицій сценічного мистецтва України в умовах глобалізації постає як одне з найважливіших завдань сучасної культури та освіти. Театр — це не лише мистецька форма, а й простір, де відображається національна ідентичність, колективна пам'ять і культурні коди.

Визначальним для української сцени ХХ ст. став творчий доробок Леся Курбаса, який започаткував нову режисерську школу, засновані на метафоричному методі, синтезі драматургії, музики, пластики та світових авангардних течій. Курбас утвердив ідею театру як лабораторію пошуку, де національне поєднується з інновацією. Його послідовники — Михайло Верхацький, Мар'ян Крушельницький, Борис Тягно — зуміли зберегти традиції школи, яку отримали від Курбаса. Завдяки М. Верхацькому ідеї та метод видатного майстра мали продовження у творчості його учнів — театральних режисерів Віктора Кісіна, Михайла Мерзликіна, Віктора Баєнка, Віталія Карпенка, Лева Удовенка, які розвивали ці засади, поєднуючи метафоричність із психологічною глибиною. Вони довели, що українська сцена здатна бути і філософською, і модерною, і глибоко національною водночас.

На цій основі сьогодні формується сучасна театральна школа. У вищих майбутні актори та режисери вивчають спадщину Курбаса не як застиглий канон, а як джерело методологічних орієнтирів. Його творчі та педагогічні надбання стають основою для розвитку новітніх напрямів — режисури музичного й перформативного мистецтв, інтеграції мультимедійних технологій у сценічну інтерпретацію сучасних експериментальних вистав, різноманітних за жанрами та формою. Це дозволяє українським митцям не лише засвоювати традиційні форми, але й шукати нові способи комунікації з глядачем у глобальному культурному середовищі.

Сучасний український театр активно демонструє спадкоємність із традиціями та готовність до експерименту, співпраці, дослідженням і використанням здобутків світового театру. Прикладом цього є творчість режисерів Дмитра Богомазова, Ростислава Держипільського, Андрія Приходька, Давида Петросяна та інших митців, які, зберігаючи увагу до психологічної школи й метафоричної режисури, впроваджують у свої постановки новітні технології, мультижанрові форми та інтернаціональні культурні коди. Їхні вистави свідчать про актуалізацію ідей Курбаса у ХХІ ст., що доводить безперервність української театральної традиції.

Сучасна театральна освіта в Україні дедалі частіше включає практичні формати, які дозволяють майбутнім режисерам та акторам брати участь у театральних лабораторіях, майстер-класах і проєктах як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні. Такі формати надають студентам мистецьких вишів змогу не просто опанувати техніку або теорію сценічного мистецтва, а й відчувати себе частиною глобального мистецького процесу, порівнювати власний досвід із досвідом закордонних шкіл, створювати культурний продукт, здатний конкурувати з творчими проєктами міжнародних навчальних закладів культури і мистецтв.

Прикладом є діяльність Національної спілки театральних діячів України, яка реалізовує навчальні мистецькі програми через резиденції, інтенсивні школи і тренінги, надає студентам різних країн можливість спільної творчості, обміну ідеями, роботи над масштабними музичними та театральними формами, що часто виходять за межі традиційного драматичного театру.

Отже, розвиток національного театального мистецтва України відбувається на сучасній основі, де спадщина поєднується з пошуками нових генерацій режисерів, які використовують у своїй творчості сучасний досвід світової сцени. У цьому виявляється особлива сила українського театру: здатність зберігати власну ідентичність у діалозі зі світовим мистецьким простором. Глобалізація для української сцени стає не загрозою, а викликом, що стимулює творчі експерименти, збагачення традицій та формування нових мистецьких практик.

Таким чином, українська театральна школа у ХХІ ст. утверджується як динамічна система, де традиція не є консервацією минулого, а стає підґрунтям для оновлення та активної присутності у світовому культурному діалозі.

А. Кікоть

МЕТАФОРА В УКРАЇНСЬКОМУ ПОЕТИЧНОМУ ТЕАТРІ

А. Kikot

METAPHOR AT THE UKRAINIAN POETIC THEATRE

Тема метафори в українському поетичному театрі є однією з центральних, оскільки вона відіграє важливу роль у створенні унікального світу образів, емоцій та почуттів. Висловлення людських почуттів відбувається через призму образів, символів, алегорій, алюзій тощо, при цьому реалістична взаємодія вербального і фізичного майже відсутня. Значення метафори в театрі настільки важливе, що виникає поняття «театр метафори», або «метафоричний театр».

Перекладання метафори на театральну мову полягає у створенні художнього образу, поетизації почуттів, поглибленні філософської думки. Метафора розрахована на асоціативне сприйняття глядачем, який відчуває емоційний, чуттєвий ефект. Для цього необхідно розуміти підґрунтя метафори та приховані порівняння, які в ній закладені. Наприклад, у Г. Сковороди: «... дім, як вулик, гуде від гуляк», «... совість, як чистий криштал», «розпусти свої вітрила, розуму широкі крила» тощо.

Український поетичний театр — це особливий напрям у мистецтві, де метафора і поетичне мислення є головними засобами сценічної дії. Його основою став національний Театр корифеїв з його етнонаціональною спадщиною, сакральністю, міфологічністю та філософською українською думкою. Яскраві